

Природно-математички факултет
Универзитет у Новом Саду

Трг Доситеја Обрадовића 3, 21000 Нови Сад, Србија
тел 021.455.630 факс 021.455.662 е-майл dekanpmf@uns.ac.rs web www.pmf.uns.ac.rs
ПИБ 101635863 МБ 08104620

Извештај о самовредновању студијског програма

Мастер академских студија - БИОХЕМИЈА
Департмана за хемију, биохемију и заштиту
животне средине
Природно-математичког факултета
Универзитета у Новом Саду

Нови Сад, 2022. године

СТАНДАРДИ И УПУТСТВА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

ТАБЕЛЕ
ПРИЛОЗИ

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 4

На Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду акредитован је студијски програм Мастер академске студије – Биохемија (Уверење о акредитацији студијског програма број 612-00-00036/4/2018-03 од 6. маја 2019. године). Студијски програм припада образовном пољу природно-математичких наука. Садржај студијског програма утврђен је Законом о високом образовању, а Стандардима за акредитацију студијских програма које је донео Национални савет за високо образовање, утврђена је структура и остали елементи студијског програма. Основни подаци овог студијског програма дати су у табели:

Назив студијског програма	Датум акредитације	Број студената који се уписује	ЕСПБ
Мастер академске студије – Биохемија	6. мај 2019. године	25	60

Овај студијски програм први пут је акредитован 2008. године, а приликом сваке наредне акредитације (2011, 2013. и 2019. године) разматрани су изнова циљеви и исходи студијског програма. На основу уочених мана и пропушта мењана је структура и садржај програма, вршено је осавремењавање наставе кроз увођење нових предмета и иновирање наставних садржаја и анализирано оптерећење студента изражено кроз ЕСПБ.

Евалуација свих елемената реализације студијског програма се спроводи периодично. Два пута годишње се спроводи процес самовредновања наставног процеса на појединим предметима, педагошког рада наставника и сарадника, док се једном годишње спроводи евалуација литературе, библиотечких и информатичких ресурса, услова рада и факултетских служби. Поред набројаног, приликом промоције мастер студената редовно се анкетирају студенти који су завршили мастер студије и тражи њихово мишљење о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Број студената који су успешно завршили започети студијски програм, проценат одустајања, као и број студената који у току школске године оствари 60 или мање ЕСПБ, редовно се прати у сврху анализе успешности савладавања студијских програма.

Сви исходи учења и компетенције свршених студената јавно су доступни на сајту Факултета (<https://www.pmf.uns.ac.rs/studiije/studijski-programi/master-akademiske-studiije-biohemije-2019/>).

Исход процеса учења на студијском програму МАС – Биохемија је стручњак са високим академским образовањем, са значајно ширим и темељнијим знањем у односу на основно високошколско образовање, а који располаже интегрисаним знањем и способношћу разумевања научне проблематике из области биохемије и хемије. Усмерене компетенције дипломираних студената се стичу у складу су са изабраним предметима мастер академских студија. Савладавањем студијског програма студент унапређује опште способности, као што су способност формирања научно заснованих аргумента и судова, узимајући у обзир научне, друштвене и етичке вредности; вештина сакупљања, процењивања и интерпретирања релевантних информација; организационе вештине у формулисању, решавању, обради и интерпретацији резултата научних експеримената; самосталност и оригиналност у формулисању и решавању проблема; способност доношења одлука у комплексним и непредвиђеним ситуацијама; способност комуникације (усмене и писане) са специјалистима из исте или шире научне области приликом обрађивања и саопштавања информација, идеја, проблема и добијених резултата и закључака; способност примене знања у пракси; способност за сарадњу и тимски рад на пројектима, за самосталан рад на додељеном делу пројектног

задатка и за размену идеја и информација са осталим члановима стручног тима; придржавање професионалне етике и интерес за даље професионално образовање. Савладавањем студијског програма студент унапређује и предметно-специфичне способности, попут способност примене (како за рутинске, тако и у истраживачке сврхе) фундаменталних теоријских и практичних знања о свим аспектима савремене биохемије и хемије и дубљих теоретских знања о најсавременијим достигнућима у проучаваним областима; способност пројектовања и вођења експеримента и интерпретације добијених резултата; креативност и критички приступ описивању, анализи, вредновању и решавању комплексних теоријских или практичних проблема у области биохемије; вештину поуздане и успешне примене напредних биохемијских, хемијских и биолошких лабораторијских техника; доследност и одговорност у организацији и примени мера опреза у лабораторији у раду са биоматеријалом и специфичним хемикалијама; учешће у мултидисциплинарним тимовима који решавају разноврсне биохемијске проблеме. Исходи учења студијског програма у складу су са дескрипторима нивоа квалификација датим у Закону о националном оквиру квалификација Републике Србије. Стечене компетенције свршених студената препознате су на тржишту рада како у нашој земљи, тако и у иностранству. Исходи учења студијског програма остварују се у кроз исходе учења поједињих предмета.

Исходи учења студијског програма MAC - Биохемија, су следећи:

Исход 1 - способност демонстрирања напредног знања и широко критичко разумевање биохемије

Исход 2 - самосталност у планирању експеримената и примена напредних метода, технике и поступака истраживања у биохемији

Исход 3 - решавање комплексних биохемијских проблема

Исход 4 - компетентан рад са савременом лабораторијском и истраживачком опремом

Исход 5 - објективно усвајање, процена и презентација резултата истраживања

Наведени исходи процеса учења студијског програма MAC - Биохемија остварују се кроз исходе учења поједињих предмета. У даљем тексту наведени су исходи учења обавезних предмета.

Исходи учења обавезних предмета студијског програма MAC – Биохемија

Липиди и ћелијске мембрane - Након успешног завршетка овог курса студент је у стању да: 1) разликује класе липида и њихове функције у организму, 2) самостално одабира одговарајуће методе за изоловање, пречишћавање и анализу липида из различитог природног материјала, 3) разуме биохемијске процесе у организму у којима учествују липиди, 4) разуме структуру ћелијске мембрane и механизме транспорта јона, биомолекула и сигнала кроз ћелијску мембрану, 5) разуме условљеност особина и различитих функција ћелијске мембрane од структуре и особине липида.

Гликобиологија - Након успешног завршетка овог курса студент је у стању да: разликује класе угљених хидрата и гликокоњугата, да разуме и објасни њихову биосинтезу, биохемијске механизме њихових деловања, као и да самостално одабира методе за структурну анализу и синтезу угљених хидрата и гликокоњугата.

Методологија научног рада - Након успешног завршетка овог курса студент је у стању да: 1) схвати значај научног рада као и да уочи разлику између научног и стручног рада, 2) користи адекватан методолошки приступ код избора теме за израду научно-истраживачког рада, 3) самостално прикупи, среди и проучи литературу потребну за писање научног рада примењујући стечена знања при коришћењу индексних база из КОБСОН-а и одговарајућих сервиса за претрагу литературе у електронском и папирном облику, 4) правилно испланира експеримент, уз примену одговарајуће научне методе, како би са што мање експеримената дошао до што више квалитетних чињеница, 5) обрађује, приказује резултате истраживања и самостално напише научни рад уз правилно цитирање литературе.

Трендови научних истраживања у одабраној области биохемије - По завршеном курсу студент је осспособљен да: користи научну литературу из одабране научне области биохемије, учествује у планирању истраживања, теоријски и технички осмишљава експерименте, самостално обрађује, приказује и тумачи експерименталне резултате, самостално припреми и аргументовано образложи план истраживања свог мастер рада.

У наставку следе табеле мапирања предмета као помоћ за стицање увида у то како су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета.

Табела мапирања обавезних предмета на МАС - Биохемија према исходима студијског програма и процена нивоа остварености исхода (основни – O; средњи – C; напредни – H)

Назив предмета	Исход 1	Исход 2	Исход 3	Исход 4	Исход 5
Липиди и ћелијске мембрane	H	C	H		C
Гликобиологија	H	C	C	H	H
Методологија научног рада	H	C	C		H
Трендови научних истраживања у одабраној области биохемије	H	H	C		H

Имајући у виду јасно дефинисане циљеве и исходе учења студијских програма на Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду, квалитет наставног процеса реализује се похађањем разноврсних, али усаглашених предмета. Наставне методе усклађене су са исходима учења. Када год је то могуће потенцира се интерактивна настава, разговор и укључивање студената у дискусију у односу на фронтални тип наставе. У практичној настави студенти се подстичу на самосталан рад у лабораторијама. Кроз активну практичну наставу студенти су оспособљени за безбедно коришћење лабораторијске опреме и инструмената. У експерименталном раду, поред решавања конкретних практичних примера, студенти се уче тимском раду и тиме унапређују вештине и знања неопходна будућем раду. Студенти су у обавези да у току наставе, пишу семинарске радове, самостално проучавају додатну литературу, праве презентације и излажу своје радове, пишу предлоге пројеката, чиме се додатно развијају њихове компетенције а знање не остаје на теоретском, него се подиже на виши ниво. Кроз израду и писање Завршног рада студенти стичу додатна искуства у истраживачком раду, методолошком приступу у изради научног рада, коришћењу научне литературе и форми писања научних публикација.

За сваки предмет дефинисано је радно оптерећење студента кроз број сати потребних за савладавање програма. У наставку су, на конкретном примеру једног предмета (Експерименталне методе за испитивање биолошких активности), описане све активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења (време проведено на активностима које директно води наставно особље, време проведено у самосталном раду, време потребно за припрему за проверу знања и време обухваћено самом провером знања), кроз удео вредности ЕСПБ.

Радно оптерећење студента и удео различитих активности у укупној вредности ЕСПБ

Научно поље	Природно-математичке науке
Научна област	Хемија
Ужа научна област	Биохемија
Студијски програм	МАС – Биохемија
Назив предмета	Експерименталне методе за испитивање биолошких активности
Статус предмета:	изборни
Број ЕСПБ	6
Број часова активне наставе	Теоријска настава 2, Практична настава 3
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	предавања – 2 часа (1,5 сат) недељно лабораторијске вежбе – 3 часа (2,25 сати) недељно 3,75 сати x 15 недеља = Укупно 56,25 сати
Време проведено у самосталном раду	припрема за наставу – 15 x 0,5 = 7,5 сати припрема семинарског рада и презентације – 15 сати Укупно 22,5 сати

Време проведено на обавезној стручној пракси	-
Време потребно за припрему за проверу знања	припрема за испит – 70 сати Укупно 70 сати
Време обухваћено самом провером знања	колоквијуми или писмени испит – 3 сата Укупно 3 сата
Укупан број сати	151,75
Исход предмета	Након успешног завршетка овог курса студент је у стању да: 1) разуме основне принципе метода за испитивање биолошких активности и разлику између <i>in vitro</i> , <i>in vivo</i> и <i>ex vivo</i> тестова, 2) показује креативност у одабиру методе у зависности од циља и фазе експеримента, 3) разуме принципе и етичност у раду са лабораторијским животињама, 4) самостално примењује одговарајуће експерименталне процедуре у току испитивања биолошке активности, 5) самостално обрађује податке, критички представља резултате и закључује.

На основу приказаних података о укупном броју утрошених сати који износи 151,75 и имајући у виду да једном ЕСП боду одговара 25 сати, може се израчунати: 151,75 сати / 25 сати/боду = 6,07 ЕПС, па је предмету Експерименталне методе за испитивање биолошких активности додељено 6 ЕСП бодова. Приликом припреме курикулума предмета оптерећење процењују наставници и сарадници на датом предмету водећи рачуна о спецификацији предмета и претходних знања „просечног студента“.

Поред класичног рада са студентима, у учионици и лабораторији, наставници и студенти активно користе Moodle платформу-софтвер за електронско учење, тј. учење на даљину, који је уједно и систем за управљање курсевима, односно систем за управљање учењем. Преко ове платформе студентима су на располагању сви потребни материјали за успешно савладавање предмета (слајдови са предавања, тестови за проверу знања, форуми на којима могу да консултују своје колеге студенте у вези предмета и могућност електронске комуникације са професором и асистентом. Због епидемиолошке ситуације, од школске 2020/21. уведена је онлайн настава преко Microsoft Teams-а и он је данас равноправно примењиван са наставом уживо када капацитети учионица нису довољни да се испоштују прописане епидемиолошке мере. За овај вид он-лайн наставе организовани су курсеви обуке за наставнике и сараднике.

За студијски програм MAC - Биохемија акредитацијом је предвиђено да се упише 25 студената на годишњем нивоу. Подаци о броју и проценту свршених мастер студената (у односу на број уписаных) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма се израчунају тако што се укупан број студената који су завршили мастер студије у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаных исте школске године. У школској 2018/19. години мастер студије је завршило 12 студената, а уписано је 10 (120% студената од броја уписаных - проценат је већи од 100 јер су у шк. 2018/19 години студије завршили и студенти уписаны претходне године), док је 2019/20. школске године уписано 15 студената, а 12 је завршило студије (80%). У школској 2020/21. години дипломирала је тек четвртина студената (25%) – 5 од 20 уписаных (Табела 4.2а у прилогу). Варијације у проценту студената који завршавају мастер студије за једну годину нису неочекиване – известан број студената се запосли при крају мастер студија и, иако су положили све испите, одбрана завршних радова се често одржава након 30.09. Са друге стране, проценат студената који су завршили мастер студије треба узети са резервом, јер је пресек стања направљен пре него што се завршила школска година, а познато је да велики број студената мастер рад брани управо послењих дана школске године. Такође, у дужем периоду школске 2020/21. године, услед епидемиолошке ситуације, настава је углавном реализована он-лайн, рад у лабораторијама је био отежан, услед чега су студенти вероватно имали немарнији приступ учењу, спорије су изодили експериментални део завршног рада и нису стигли да одбране завршни рад до краја школске године.

Из Табеле 4.3а у прилогу види да се дужина трајања студија МАС - Биохемија у протекле три године смањује; у школској 2018/19. студије су просечно трајале 1,68 година, 2019/20. 1 годину, а у 2020/21 дужина трајања студија је била 0,98 година.

Постигнућа намераваних исхода учења најбоље су исказана чињеницом да након завршених мастер академских студија известан број студената наставља докторске студије, док, по информацијама које касније добијамо од студената, већина њих успе да се запосли релативно брзо (до једне године) по завршетку мастер студија. На основу неформалних разговора са послодавцима и на основу недавно спроведених анкета (Прилог 4.2, анкете нису спровођене ранијих година), може се тврдити да су послодавци у великој мери задовољни стеченим квалификацијама мастер студената. Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине настоји да одржи контакте са бившим студентима, настави сарадњу са њима и успостави сарадњу са институцијама у земљи и иностранству у којима су запослени (<https://www.dh.uns.ac.rs/alumni/>). Алумни клуб окупља бивше студенте, запослене и пријетеље Департмана. Нажалост, клуб није у потпуности успостављен и формализован, на чему би у будућности требало више радити.

Унапређивање и континуирано осавремењавање постојећих студијских програма заснива се на развоју науке и новим захтевима који се постављају пред образовне профиле заступљене на Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине Универзитета у Новом Саду. Наставно особље Департмана које изводи наставу на студијском програму МАС - Биохемија је стално ангажовано на научноистраживачким пројектима како домаћим, тако и међународним. Поред тога, велика пажња посвећује се константном усавршавају и развијању наставних и научних компетенција кроз учешће на пројектима билатералне сарадње, COST акцијама, кроз размене у оквиру програма Еразмус+, и др.

б) Процена испуњености стандарда 4 (SWOT анализа)

S – Предности

1. Школовање студената са широким спектром могућности запошљавања +++
2. Циљеви студијског програма усклађени су са исходима учења +++
3. Обезбеђена мултидисциплинарност образовања +++
4. У оквиру студијског програма студентима је доступно експериментално образовање уз могућност коришћења савремене лабораторијске опреме и инструмената +++
5. Стална надоградња, повезивање, обједињавање и практична примена знања кроз рад у мањим групама утичу на боље исходе учења +++
6. Анкетирање студената након сваког семестра ради побољшања наставног процеса и усклађивања броја ЕСПБ бодова са оптерећењем које предмет захтева ++
7. Континуирано осавремењивање студијских програма +++
8. Јавно доступне информације о студијским програмима и исходима учења +++
9. Курикулуми компатibilни са европским, омогућена међународна мобилност студената +++

W – Слабости

1. Непостојање система процене оптерећења усаглашености ЕСПБ +++
2. Недовољно брзо осавремењивање наставних програма, посебно практичне наставе ++
3. Опадање мотивације студената да студије заврше у предвиђеном року ++
4. Немогућност добијања повратних информације од послодавца из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама ++
5. Слаба организованост Алумни клуба +

O – Могућности

1. Интернационализација универзитета +++

2. Стално унапређење савремене практичне наставе и праћење нових трендова из области хемије +++
3. Активније укључивање у креирање заједничких студијских програма са партнерима из иностранства ++
4. Унапређење сарадње са привредом у циљу увођења више практичне наставе и потенцијалног запошљавања студената ++

T – Опасности

1. Нејасна стратегија друштва о будућности високог образовања у Србији +++
2. Нејасна стратегија друштва о финансирању високог образовања у Србији +++
3. Неадекватна регулатива у области високог образовања +++
4. Честе измене прописа везаних за високо образовање ++
5. Недовољне повратне информације од послодаваца +
6. Континуирано смањење броја студената на основним студијама +++

ii) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4

У циљу унапређења квалитета студијског програма МАС – Биохемија потребно је:

1. Систематично праћење квалитета студијског програма (састављање Извештаја о раду студијског програма).
2. Интензивирање сарадње са послодавцима у циљу добијања повратних информација о задовољству мастер студентима и компетенцијама које су стекли током студија.
3. Анализа и праћење потреба за мастер студентима на основу информација добијених од Националне службе за запошљавање.
4. Подизање свести студената о објективности оцењивања у студентској анкети.
5. Перманентно унапређивање постојећих студијских програма и креирање нових где ће се уводити садржаји које се развија лидерство, иновативност и усмереност ка предузетништву.
6. Интезивирање контаката са Привредном комором и презентовање студијског програма тј. компетенција свршених студената, како би послодавци препознали наше профиле који могу да задовоље њихове потребе.
7. Стратешка подршка мобилности студената и наставника, кроз организовање промотивних догађаја у сврху подизања свести и нивоа знања о постојећим механизмима за одлазну мобилност, уз подршку Канцеларије за међународну сарадњу (консултације са студентима и онлајн саветовање око избора програма мобилности и размене).
8. Интензивирање сарадње и размена информација са послодавцима, како би се добиле значајне информације о успешности наших студената у примени стечених знања на радном месту. Унапређење алумни клуба и интензивирање систематског праћења свршених студената, као и задовољства њихових послодаваца.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенете који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског

програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 5

Гаранција квалитетног наставног процеса је компетентан наставни кадар, коректан и професионалан однос према студентима, интерактивна настава, укључивање студената у практичан рад, њихово оспособљавање за самосталан лабораторијски рад, подстицање студената на креативност и самосталност у раду, као и доступност података о студијском програму и плану реализације наставе. Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду обезбеђују квалитет наставног процеса и праћењем и оцењивањем наставе на појединачним предметима студијског програма. У својим извештајима о самовредновању факултет документује начине систематског праћења и унапређења квалитета наставе предузимањем одговарајућих корективних мера.

Настава се, у оквиру студијског програма МАС - Биохемија изводи према годишњем плану извођења наставе, који усваја Наставно-научно веће ПМФ-а пре почетка сваке школске године, а којим се дефинише календар наставних активности. Распоред часова предавања и вежби, ангажовање наставника и сарадника, распоред испита у испитним роковима и остale чињенице релевантне за уредно извођење наставе доступни су на интернет страници Департмана (<https://www.dh.uns.ac.rs/>) пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе.

Примена распореда наставе и испита се контролише пре свега кроз јавност рада, али и путем студенских анкета. У случају неиспуњавања овог стандарда примењују се процедуре описане у Правилнику о поступку извођења корективних и превентивних мера у обезбеђивању система квалитета. Сваки студент има обавезу да пре овере семестра, било летњег, било зимског, кроз софтввер студентског сервиса приступи обрасцима за анкетирање за све предмете које је слушао у датом семестру. Високе оцене сведоче о квалитету наставника и наставног процеса Департмана за хемију, биохемију и заштиту животне средине.

Преглед броја попуњених анкета и просечних оцена наставника и предмета на Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине

Школске година / семестар	2017/18		2018/19		2019/20	
	зимски	летњи	зимски	летњи	зимски	летњи
Укупно анкетирано студената	2.400	1.739	2.115	1.618	2.059	1.585
Просечна оцена наставника	9,45	9,56	9,52	9,62	9,54	9,63
Просечна оцена предмета	9,10	9,34	9,21	9,42	9,25	9,49

На основу података приказаних у *Извештају о резултатима анкета свршеног студената* за школске 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 и 2020/2021. године (Прилог 4.1), сачињеног од стране Комисије за оцену квалитета, Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, број електронски попуњених студенских анкета на Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине износио је 35 за школску 2017/2018. годину, 82 за школску 2018/2019. годину, 84 за школску 2019/2020. годину и 53 за школску 2020/2021. годину. Од тога је на смеру МАС - Биохемија (план 2013и план 2019) број анкетираних студената био следећи:

		План 2013			План 2019		
		Школске година	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20	
Број анкетираних		4	7	8	3	6	
Просечна оцена		8,25	8,29	8,25	9,67	8,83	

Анкетирани студенти (план 2013) су наводили различите предмете, нема превише понављања ни у једној од група. У групи најкориснијих понављају се Липиди и ћелијске мембрane, док у групи најнекориснијих није примећено неко значајније понављање. Предлози за побољшање се своде на увођење више праксе и у лабораторијама факултета и ван факултета, више самосталног рада студената, бољу опремљеност лабораторија. Студенти (план 2019) су наводили предмете, више понављања има у групи најкориснијих предмета – издвајају се предмети Рационални дизајн лекова и Развој антитуморских лекова. У групи најнекориснијих нема понављања, уз стандардни предлог да се организује више практичне наставе.

Настава на студијском програму МАС – Биохемија реализује се у складу са курикулумом акредитованог студијског програма чији су садржаји, као и наставне методе и активности за његову реализацију (теоријска настава, лабораторијске и рачунске вежбе, колоквијуми, стручна пракса, пројектни задаци, семинарски као и други облици) у функцији постизања циљева студијског програма и његових исхода учења. Однос предвиђених облика наставних активности је избалансиран. Курикулум студијског програма МАС – Биохемија, као и основни подаци о сваком предмету (назив, семестар, број ЕСПБ бодова, услов), циљеви предмета, садржај и структура предмета, предвиђене наставне методе, предиспитне обавезе, начин оцењивања, списак обавезне и допунске литературе и подаци о наставницима и сарадницима на предмету јавно су доступни на интернет страници Факултета (<https://www.pmf.uns.ac.rs/studije/studijski-programi/osnovne-akademske-studije-hemije-2019/>). У распореду часова јасно се види време и место одржавања наставе, као и наставници и сарадници који учествују у реализацији наставе. Поред тога, наставник је у обавези да на првом часу упозна студенте са свим подацима релевантним за предмет, детаљним планом извођења наставе, начином полагања и оцењивања, да препоручи литературу, као и да дефинише термине за консултације са студентима и предочи начине како га студенти могу по потреби контактирати.

Као једна од мера подстицања наставника у њиховом раду на унапређењу квалитета наставног процеса Правилником о додатним критеријумима за избор у звање наставника Природно-математичког факултета у Новом Саду уређени су додатни критеријуми за избор у звање наставника на факултету. Тако, за избор у звање доцента уведено је као обавезно приступно предавање, чиме се процењују педагошке способности будућег наставника. Такође, наставник чија је просечна оцена у претходном трогодишњем периоду била нижа од 8,00 не може напредовати у више звање. Извештаји о просечној оцени предмета и наставника достављају се на крају сваког семестра електронском поштом сваком наставнику који је одржао наставу у том семестру. Резултати анкета по предметима и просечна оцена за избор у звање наставника доступна је наставницима на е-порталу. Збирни извештаји са оценама свих наставника достављају се и директорима департмана, који потом обављају разговоре са наставницима чији предмети нису добро оцењени.

Факултет перманентно подстиче стицање професионалних компетенција наставника на разне начине: активно подржава учешће наставника на научним и стручним скуповима, као и конкурисање за пројекте финансиране од стране Републике Србије, али и ЕУ, који промовишу научне и стручне компетенције наставника. Наставно-научно веће Факултета по захтеву доноси појединачни акт за сваког запосленог, којим се одобрава његово учешће у програмима размене или учешће на научним и стручним скуповима, а ради ефикасности ова тачка дневног реда је непрекидно отворена. Веће Факултета такође даје сагласност за конкурисање за средства подржавајући пријаве научних и стручних пројеката, на захтев руководилаца пројекта. На Департману се у последње две године реализују пројекти Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, програмске активности “Развој високог образовања”. Током школске 2020/21. реализован је пројекат “Увођење виртуелне и проширене стварности у реализацији наставе студија првог нивоа на Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине на ПМФ у Новом Саду” (BPX), а у школској 2021/22. години започела је реализација још два пројекта (Проширена и виртуелна реалност у настави хемије, биохемије и заштите животне средине (ВИРТУХЕМ) и Органска

хемија у струци и науци (ДОХ)). У оквиру Erasmus+ пројекта NETCHEMA (ICT Networking for Overcoming Technical and Social Barriers in Instrumental Analytical Chemistry education), од школске 2019/20 године, иновирани су садржаји одабраних предмета на мастер и докторским студијама на Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине (МАС – Биохемија предмет Хроматографска анализа хране и суплемената), увођењем савремених приступа учења на даљину, инструменталних вежби на даљину и др.

Факултет кроз рад Канцеларије за међународну сарадњу свакодневно одржава консултације, редовно информише наставнике и сараднике о програмима мобилности и новим конкурсима и пружа конкретну подршку мобилности, чиме се подижу њихове компетенције по међународним стандардима. Посебан акценат је стављен на учешће ПМФ-а у ЕУ Програму за истраживање и иновације Horizon Europe (претходни - Horizont 2020), где Факултет и даље има сопственог представника у виду националне контакт особе за програме Maria Skłodowska Curie и ERC – Европски истраживачки савет. У складу са овим, Канцеларија је као подршку запосленима увела едукацију/обуку за аплицирање на Horizon Europe пројекте у виду једнодневних тематских радионица. Канцеларија редовно организује инфо дане, семинаре и радионице како би међународне програме и пројекте приближила запосленима. Успешно је успостављена факултетска мрежа академских Еразмус+ координатора који заједно са Канцеларијом спроводе активности у оквиру Еразмус+ програма и учествују у креирању универзитетских правилника и процедура за спровођење програма. Унапређени су сервиси подршке студентима и запосленима приликом аплицирања на Еразмус+ програм, али исто тако и промоцији и подизању учешћа студената и наставника у програмима мобилности.

На факултету су уведене и следеће процедуре за: Пријаву теме, израду и одбрану завршног рада, Издавање диплома, Пријаву теме за израду докторске дисертације и Оцену и одбрану докторске дисертације. Тренутно је у току израда осталих процедуре којима се дефинише област наставне делатности.

Факултет има организовану издавачку делатност, у оквиру које се публикују основни и помоћни уџбеници, практикуми, збирке, скрипте и остала литература која се користи у наставном процесу. Ради превазилажења финансијских ограничења у публиковању, а и да би литература у већој мери била доступна студентима, потенцира се публиковање електронских уџбеника, које студенти бесплатно могу преузети са сајта Факултета (<https://www.pmf.uns.ac.rs/publikacije/>). Сваке године се доноси Годишњи план издавачке делатности, а рад у овој области регулисан је Правилником о издавачкој делатности и Правилником о уџбеницима.

6) Процена испуњености стандарда 5 (SWOT анализа)

S – Предности

1. Компетентан, доступан и мотивисан наставни кадар +++
2. Информације о наставном плану, предметима и распореду реализације наставе су јавно доступне на сајтовима Факултета и Департмана +++
3. Студенти активно учествују у наставном процесу +++
4. Систематско праћење наставе и процењивање кроз редовно анкетирање студената +++
5. Уведено публиковање електронских уџбеника и њихово бесплатно преузимање са сајта Факултета ++
6. Уведене и описане процедуре које су везане за наставни процес +++
7. Подстицање мобилности наставног особља ++
8. Поощривање критеријума приликом избора наставника у виша звања ++

W – Слабости

1. Недовољна мотивисаност једног дела студената и свест о потреби активног укључивања у наставу

+++

2. Недовољна мотивисаност једног дела наставника за преиспитивање избора метода које примењује у настави и њихово осавремењавање ++

O – Могућности

1. Интензивирање интерактивне наставе и укључивање студената у практичан рад ++
2. Едуковање наставника и сарадника из области дидактике, методике и педагошко-психолошких дисциплина ++
3. Рад на публиковању уџбеника и практикума прилагођених студијском програму +++
4. Активније коришћење могућности које пружа Модуле платформа у наставном процесу ++
5. Коришћење могућности уношења измена и инкорпорирање нових знања и трендова у студијски програм током акредитационог циклуса ++
6. Коришћење могућности Еразмус пројеката мобилности наставног особља ++
7. Активније укључивање у креирање заједничких студијских програма са партнерима из иностранства ++

T – Опасности

1. Недостатак финансијских средстава за набавку хемикалија и модернизацију лабораторија за практичну наставу ++
2. Опадање броја уписаних студената ++
3. Недовољна заинтересованост привредних субјеката за укључивање у спровођење теренских вежби и стручне праксе у наставном процесу ++

ii) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5

У циљу унапређења квалитета студијског програма МАС – Биохемија потребно је перманентно радити на:

1. Унапређењу наставног процеса кроз осавремењавање наставних средстава и подизања опремљености лабораторија за практичну наставу.
2. Подизању свести наставника о потреби проширивања знања из методике и дидактике у циљу подизања већег квалитета извођења наставе.
3. Промовисању међу наставницима публиковање електронских уџбеника и практикума које је у зачетку.
4. Подстицању и промовисању мобилности наставног особља.
5. Иницирању активнијег учешћу студената у наставном процесу.
6. Повећању свести студената о значају оцењивања наставног процеса.
7. Наставити и оснажити активности за самопромоцију Факултета и Департмана (Сајмови науке, сајмови запошљавања, активности у медијима, организовање „Дана отворених врата“ и сл.).

Показатељи и прилози за стандард 5:

Прилог 5.1.а Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса за школску 2019/20.

Прилог 5.1.б Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса за школску 2018/19.

Прилог 5.1.ц Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса за школску 2017/18.

Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

- a. Правилник о електронском праћењу распореда часова на Природно-математичком факултету у

Новом Саду

- b. Правилник о поступку извођења корективних и превентивних мера у обезбеђивању система квалитета

Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

- a. Правилник о раду
- b. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Природно-математичког факултета у Новом Саду
- c. Правилник о додатним условима за избор у звање наставника на Природно-математичкој факултету, Универзитета у Новом Саду
- d. Правилник о извођењу приступног предавања
- e. Сагласност Наставно-научног Већа Факултета за учешће на конкурсу за финансирање пројекта (пример)
- f. Сагласност Наставно-научног Већа Факултета за организовање научних и стручних скупова (пример)
- g. Сагласност Наставно-научног Већа Факултета за учешће запослених на међународним пројектима и пројектима мобилности (пример)

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 7

На студијском програму МАС - Биохемија ангажовано је 18 наставника и 16 сарадника. Квалитет наставног кадра редовно се прати и процењује приликом избора у звања наставника и сарадника, као и провером квалитета њиховог рада у настави. С обзиром да наставно особље има врхунска постигнућа у научно-истраживачком раду, како на националном тако и на интернационалном нивоу, она су сигурност да је настава заснована на савременим научним сазнањима и трансферу научних резултата у праксу. Квалитет наставног кадра редовно се прати и процењује приликом избора у звања наставника и сарадника, и проверава квалитета њиховог рада у настави.

Запошљавање и напредовање наставника и сарадника регулисани је низом правилника који су у сагласности са Законом о високом образовању, одговарајућим правилницима Универзитета у Новом Саду и захтевима Комисије за акредитацију и проверу квалитета. Сви поступци су јавни и доступни путем сајта Факултета и Универзитета.

Приликом избора у звање наставника, у складу са прописаним поступцима, оцењује се научна, истраживачка и педагошка компетентност кандидата, али и ангажованост у академској и друштвеној заједници. Конкурси за изборе у звања и заснивање радног односа објављују се у средствима јавног информисања, а сва документација која прати ове процесе (извештаји о пријављеним кандидатима на конкурс за избор у звање) доступна је јавности на сајту Факултета односно Универзитета (<https://www.uns.ac.rs/index.php/univerzitet/javnost-rada-2/izbori-u-zvanja>). У циљу повећања мотивисаности наставника у раду са студентима и повећања квалитета наставног кадра, уведени су додатни, поштрени критеријуми за избор у звања наставника, који важе само на ПМФ и регулисани су посебним Правилником о додатним условима за стицање звања. Научноистраживачки рад сваког наставника и сарадника исказан кроз број радова публикованих у часописима са SCI листе могуће је пратити кроз интегрални информациони систем преко сервиса КОБСОН Народне Библиотеке Србије.

Подаци о научној области наставника и сарадника ангажованих на студијском програму МАС - Биохемија, списак предмета на којима је наставник ангажован, менторства и кључне референце доступни су на интернет страницама Факултета. Педагошка активност наставника и сарадника процењује се на основу студенских анкета које се спроводе након сваког семестра сваке школске године. Прикупљени подаци се систематизују и упућују Комисији за обезбеђење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Детаљније

резултати анкете по предметима достављају се сваком наставнику електронском поштом, а на е-порталу, налогу који има сваки запослени доступне су оцене студента у последње три године као и просечна оцена за избор у звање.

Усавршавање кадрова је основа за постизање високог квалитета у науци и настави. Наставници редовно учествују на научним скуповима у земљи и иностранству, на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност, Фонд за науку Републике Србије, Градске управе за заштиту животне средине, али и у пројектима Европске уније (ERASMUS+, Horizon 2020, COST, пројекти билатералне сарадње) кроз које имају прилику да размене наставна и научна искуства са колегама из ЕУ. Кроз програме мобилности, али и кроз заједнички рад на међународним пројектима, наставници се усавршавају у стручни и стичу нова искуства. Наставници и сарадници који учествују у реализацији студијског програма МАС - Биохемија активни су чланови научних и стручних удружења, као што су нпр. Биохемијско друштво Србије, Српско хемијско друштво, Српско хемијско друштво – Хемијско друштво Војводине, FEBS, и др.

Селекција младих кадрова врши се кроз рад са младим талентима. Наставници Департмана за хемију, биохемију и заштиту животне средине Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета изводе наставу из области хемије за посебно надарене ученике у новосадској гимназији "Јован Јовановић-Змај", активно раде на популатацији науке кроз сарадњу са Истраживачком станицом Петница, учествујући у реализацији низа предавања и радионица за даровите ученике из области природних наука. Промоција науке и рад са талентованим ученицима основних и средњих школа врше се и кроз манифестације као што је Фестивал науке, Хемијски викенд, Дан отворених врата ПМФ, Буди студент један дан, Дођи, види, студирај, Ноћ истраживача, Међународном сајму образовања „Путокази” и слично. Редовно се врше посете средњим школама, кроз које се Факултет промовише, а за будуће матуранте се организују бесплатне припреме за полагање пријемног испита из хемије. Селекција младих сарадника врши се кроз претходно континуирано праћење њиховог рада са различитих аспеката. Они се укључују у извођење практичне наставе као демонстратори, докторанди волонтерски раде у настави, а млади истраживачи приправници и стипендисти се укључују у наставне и научне активности, након чега најквалитетнији од њих бивају одабрани за дугорочну сарадњу.

6) Процена испуњености стандарда 7 (SWOT анализа)

S – Предности

1. Веома квалитетан наставни и научни кадар +++
2. Услови за избор наставника и сарадника су јасно дефинисани и у потпуности се примењују +++
3. Критеријуми за избор су усаглашени са предложеним критеријумима Националног савета за високо образовање. +++
4. Стандардизованим обрасцима пријаве постигнута је транспарентност и компарабилност резултата научног рада кандидата за избор у звање. ++
5. Систематска подршка усавршавању запослених +++
6. Установљена процедура селекције младих кадрова +++

W – Слабости

1. Усавршавање наставника се углавном ослања на финансирање од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја, или од стране међународних институција. Не постоји систем финансирања усавршавања младих из сопствених прихода ++
2. Недовољна заинтересованост наставног особља за осавремењивање студијских програма, иновирање наставног процеса, друштвено корисно ангажовање, и сл. због неадекватног вредновања истих приликом избора у звање +++

3. Студентска анкета није адекватан индикатор квалитета наставника +++

О – Могућности

1. Коришћење међународних фондова и програма размене наставног особља ++
2. Појачано учешће кадрова на радионицама и курсевима за професионални и лични развој, као и за унапређење одређених вештина запослених у настави ++
3. Финансирање из међународних пројекта++
4. Ангажовање гостујућих професора у наставном процесу++

Т – Опасности

1. Недостатак финансијских средстава за усавршавање запослених +++
2. Смањен интерес младих кадрова за рад у наставном процесу ++
3. Одлазак стручног кадра у иностранство ++
4. Непостојање дугорочне пројекције потреба за кадровима који се школују на Универзитету, што је у непосредној вези са планирањем броја потребних наставника и сарадника ++

ii) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7

Стандард 7 је испуњен јер су избори наставника и сарадника регулисани је низом правилника који су у сагласности са Законом о високом образовању, одговарајућим правилницима Универзитета у Новом Саду и захтевима Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

У циљу унапређења квалитета наставника и сарадника потребно је:

1. И даље неговати међународну сарадњу, подстицати запослене на учешће у програмима мобилности и стимулисати учешће на међународним пројектима.
2. Истражати на обезбеђивању услова за високо квалитетан научноистраживачки рад.
3. Подстаки наставнике и сараднике на усавршавање кроз укључивање на пројекте везане за унапређење наставе.
4. Увести додатне мере контроле како студентска анкета не би била једини индикатор квалитета наставника и сарадника.
5. Наставити и оснажити активности на самопромоцији Факултета и Департмана (Хемијски викенд, Фестивал науке, Ноћ истраживача, Дан отворених врата, сајмови запошљавања, активности у медијима, и сл.).

Показатељи и прилози за стандард 7:

Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника

- a. Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа
- b. Правилник о додатним критеријумима за избор у звање наставника Природно-математичког факултета у Новом Саду

Прилог 7.2. Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

a) Опис стања, анализа и процена стандарда 8

Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета промовише своје мастер студијске програма међу студентима основних студија путем њиховог упознавања са садржајем мастер студијских програма и предусловима за упис. Ова промоција се врши директно студентима завршних година основних студија, а информација о студијским програмима и упису доступне су на интернет страницама Департмана и Факултета, као и на друштвеним мрежама. Такође, Факултет сваке године издаје штампану брошуру (Информатор) са информацијама о упису на студијске програме, циљевима и исходима студијских програма и осталим информацијама релевантним за студије на Факултету (такође доступно на интернету).

Промоција Департмана и акредитованих студијских програма се укључује посете средњим школама, организовања и презентовања научно-популарних предавања из области хемије и заштите животне средине, организовања доласка мањих група ученика основних и средњих школа на Департман, али и кроз пружање могућности ученицима основних и средњих школа да одраде део наставе из хемије у нашим лабораторијама. Департман такође пружа подршку реализацији експерименталног дела рада за смер Међународна матура (Гимназија Јован Јовановић Змај) кроз предлог тема и подршку извођења експерименталног рада у лабораторијама Департмана.

Промоција свих студијских програма усмерена ја ка што бољој информисаности јавности о могућности студитања на Департману. Осим промоције у средњим школама, информација о студијским програмима и упису доступне су на интернет страницама Департмана и Факултета, као и на друштвеним мрежама као што су Фејсбук (Facebook) и Инстаграм (Instagram). Департман се редовно промовише на сајмовима науке и образовања, манифестацији Хемијски викенд, у медијима, штампа брошуре и другог информативни материјал. Поред тога, Факултет сваке године издаје штампану брошуру (Информатор) са информацијама о упису на студијске програме, циљевима и исходима студијских програма и осталим информацијама релевантним за студије на Факултету (такође доступно на интернету).

Упис студената и праћење њихове успешности и пролазности током студија одвија се у складу са јасно дефинисаним и јавно доступним процедурама. Ове процедуре дефинисане су Правилником о упису студената на студијске програме Природно-математичког факултета у Новом Саду, Правилима студирања за студенте Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета, као и другим актима Факултета.

Конкурс за упис на МАС –Биохемија расписује Сенат Универзитета у Новом Саду и он се објављује у средствима јавног информисања и на сајту Универзитета и Факултета. Текст конкурса, осим информације ко може да конкурише за упис на студије, садржи и друге детаље о условима за упис, као што су начин и рокови формирања прелиминарних и коначних ранг листа, процедуре уписа студената који конкуришу на афирмativне листе, упис страних студената, могућности жалбе на рангирање, висина школарине за самофинансирајуће студенте. У току процедуре уписа, све релевантне информације, као што су прелиминарне и коначне ранг листе, термини уписа и слично, објављују се благовремено на сајту Факултета. Факултет поштује све афирмativне мере препоручене од стране Владе за упис студената са посебним потребама, студената ромске националне мањине и држављана Републике Србије који су средњу школу завршили у иностранству.

Приликом рангирања за упис на мастер студије у обзир се узимају резултати постигнути у претходном школовању – просечна оцена на основним академским студијама (максимално 70 поена) и дужина трајања основних студија (максимално 30 поена; укупно 100 поена).

На завршним годинама основних студија, студенти се упознају са планом и програмом мастер студија биохемије и могућности да наставе школовање. Број уписаних студената не варира значајно у последње три

године (21, 19 и 24 уписаних студената у шк. 2018/19, 2019/20 и 2020/21 години, редом) и може се уочити извесна зависност између броја уписаних мастер студената и броја студената који су завршили основне студије (дипломирали) у предвиђеном року тј. до датума одређеног за предају докумената за упис на мастер студије. На почетку сваке школске године именују се руководиоци студијских програма и саветници за сваку годину студија, укључујући и мастер студије, чија је дужност да помажу студентима у тумачењу правила која се односе на студирање, буду им на располагању за помоћ и савете у току студија, као и да координишу наставнике и сараднике на студијском програму у вези организације наставе и испита.

Предметни наставници, на почетку сваког семестра, упознају студенте са правилима о студирању, обавезом праћења наставе као и методама оцењивања. Правила за студирање јасно дефинишу и генералну стратегију оцењивања студената, док сваки наставник у књизи предмета има истакнуте специфичне захтеве који се постављају студентима. Знање студената се проверава и оцењује континуирано током наставе, а коначна оцена се утврђује на испиту. Механизми за процену и контролу процедуре оцењивања су такође дефинисани Правилима о студирању. Правилима за студирање обезбеђује се коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту), студената према наставницима, као и процедуре које омогућују реаговање у случају повреде правила студирања било од стране наставника, било од стране студената.

Знања која студенти усвајају током наставно-научног процеса усклађена су са циљевима, садржајима и обимом студијског програма МАС - Биохемија. Спроведене студентске анкете указују на високу просечну оцену наставника и сарадника укључених у наставни процес. У последњој обрађеној студентској анкети средња оцена 9,25 у зимском и 9,49 у летњем семестру за наставнике са Департмана за хемију, биохемију и заштиту животне средине. Овај добар резултат указује на коректно и професионално понашање наставника и сарадника током оцењивања студената, односно њихову објективност, етичност и коректан однос према студентима.

Информациони систем Факултета обезбеђује сваком студенату увид у њихова права и обавезе а посебно са условима за одржање статуса редовног, односно самофинансирајућег студента. По потреби студенти се могу обратити и руководиоцу или саветнику студијског програма, помоћнику директора Департмана, Продекану за наставу, Студентском парламенту, референту у студентској служби, као и самим наставницима.

Једнакост и равноправност студената по свим основама су загарантоване. Факултет омогућује под једнаким условима студирање свим студентима независно од расе, боје коже, пола, сексуалне оријентације, етничког, националног или социјалног порекла, језика, вероисповести, политичког или другог мишљења, статуса стеченог рођењем, постојања сензорног или моторног хендикепа и имовинског стања.

Инфраструктура за студенте испуњава захтеве који важе за високошколске институције. Све службе Факултета (студентска служба, библиотеке, читаонице итд), као и студентске организације имају своје посебне просторије. Студентима је на располагању новоизграђена централна читаоница, која је опремљена новим намештајем и ИКТ опремом.

Учешће студената у процени услова и организације студијских програма је обезбеђено кроз студентске анкете којима се оцењују предмети, наставници, сарадници, услови студирања и рад служби Факултета. Студенти су заступљени у свим сферама управљања и одлучивања на Факултету, у складу са Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Студентски парламент је званично представничко тело студената које се бави заштитом права и интереса свих студената на Природно-математичком факултету. Студентски парламент чине студенти са сваког Департмана и са сваке године студија.

6) Процена испуњености стандарда 8 (SWOT анализа)

S – Предности

1. Доступност релевантних информација о студијском програму у информатору и на сајту Департмана+++
2. Јасно дефинисане и јавне процедуре које се односе на упис студената на мастер студије, као и на напредовање студената током студирања +++

3. Загарантована једнакост и равноправност студената при пријему и у току студија, по свим основама, укључујући и студенте са посебним потребама. +++
4. Јасно дефинисана генерална стратегија оцењивања студената, док су специфична правила оцењивања наведена у картонима појединачних предмета +++
5. Поштовање методологије оцењивања од стране наставника и сарадника, тако да су сви студенти третирани равноправно +++
6. Профилисање студената у правцу свог интересовања кроз изборне предмете +++
7. Анализирање студентских анкета по питању свих евентуалних измена на студијском програму ++
8. Анализа успешности студената, по предметима и испитним роковима +++
9. Постојање студентског парламента и укључивање студентских представника у процес доношења одлука+++
10. Омогућена и подстицана мобилност студента ++

W – Слабости

1. Не постоје усвојене процедуре и мера које установа доноси у случају сувише ниске пролазности по предметима, програмима, годинама +++
2. Разноврсност у бодовању рада студента на различитим предиспитним обавезама ++
3. Парцијални начин полагања испита и бројне предиспитне обавезе доводе до фрагментарности знања +
4. Повлађивање лошијим студентима, продужавање рокова за завршетак студија студентима по старим програмима ++
5. Недовољан број механизама за награђивање најбољих студената ++
6. Недовољан број студената из подзаступљених група у високом образовању, упркос свим афирмативним мерама. ++
7. Тешка економска ситуација и велика незапосленост у друштву демотивишу студенте да интензивније раде и завршавају студије у краћем року +

O – Могућности

1. Приступ ресурсима Европске уније у домену високог образовања ++
2. Интернационализација Факултета и упис страних студената ++
3. Интензивнија интеракција са привредом и њиховим потребама ++

T – Опасности

1. Недостатак финансијских средстава за побољшање услова студирања ++
2. Опадање броја уписаных студената на основним студијама+++
3. Тешка економска ситуација онемогућава многе потенцијалне студенте да упишу факултет ++
4. Демографска ситуација и смањење броја потенцијалних студената може довести до „борбе“ за сваког појединачног студента и утицати на снижавање критеријума на факултетима, па тако и квалитета студената +
5. Опадање квалитета и успешности у ранијем школовању студената ++
6. Отварање приватних високошколских установа ++
7. Ниска стопа запослења свршених студената у струци +++
8. Неусклађеност између радне оптерећености студената и броја ЕСПБ ++
9. Неуједначено вредновање постигнућа студената током наставног процеса +
10. Изнуђене одлуке државних органа (надлежног Министарства) које умањују ефекте донетих прописа и стандарда у високом образовању и напоре високошколских установа да их поштују, првенствено занемаривањем интереса најбољих студената. +++
11. Злоупotreба могућности студентског организовања у сврху личне промоције и парцијалних интереса ++

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8

У циљу унапређења квалитета студената потребно је:

1. Интензивирати активности на промоцији Факултета и Департмана међу студентима укључујући и рад на привлачењу студената из иностранства, из земаља регионали и шире.
2. Усвојити процедуре и мере у случају сувише ниске пролазности по предметима, програмима и годинама.
3. Континуирани рад на осавремењивању предметних садржаја и унапређивању повезаности исхода предмета са исходима студијског програма.
4. Континуирана едукација студената о значају искреног попуњавања студентских анкета у сарадњи са Студентским парламентом.
5. Рад на прибављању финансијских средстава која ће бити усмерена ка повећању корисног простора и инфраструктурним адаптацијама.
6. Рад на проширењу контаката са индустријом у којој студенти могу радити праксу, практично се усавршавати и запослити.

Показатељи и прилози за стандард 8:

Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

Прилог 8.1. Правилник о процедуре пријема студената

- a. Правилник о упису студената на студијске програме Природно-математичког факултета у Новом Саду

Прилог 8.2. Правилник о оцењивању

- a. Правила студирања за студенте Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета

Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

- a. Правила студирања за студенте Универзитета у Новим Саду, Природно-математичког факултета, чл. 32-34 и чл. 44-45
- b. Правилник о поступку извођења корективних и превентивних мера у обезбеђивању система квалитета

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 9

Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине Универзитета у Новом Саду, Природно-математичког факултета у свом саставу има Библиотеку (површине 56 m²) снабдевену уџбеницима и осталом литератуrom, која својом нивоом и обимом обезбеђује подршку студентима, истраживачима и наставном кадру у свом раду. У склопу департманске библиотеке је читаоница са 12 места. Поред тога, студентима је на располагању новоизграђена централна читаоница на Департману за математику и

информатику и Департмнау за физику, која је опремљена новим намештајем и ИКТ опремом.

Библиотечки фонд чини 23.073 библиотечких јединица и то: 6.563 књига, 8.291 монографских публикација, 589 часописа и 7.630 уџбеника. Сви подаци о библиотечким ресурсима департмана су организовани у библиотечки информациони систем БИСИС који је јавно доступан на адреси <http://libdh.pmf.uns.ac.rs/index.jsp>. Као члану КОБСОН-а, а преко Академске мреже корисницима је доступно преко 35.000 часописа са целим радовима, најчешће за последњих 5 до 10 година, а понеки часописи су доступни од оснивања. Библиотека са суочава са проблемима везаним за недостатак простора за складиштење, као и кадровским проблемима, односно немогућност запошљавања младих кадрова који би надоместили одлазак бивших запослених у пензију. С обзиром да је у библиотеки тренутно запослен само један књижничар, библиотека ради само пре подне од 7:30-14:30. Такође, информатички део библиотеке, нијеовољно развијен и у складу са потребама Факултета.

Рад библиотеке оцењују студенти кроз процес самовредновања, попуњавањем анкете сваке друге године, пре овере летњег семестра (Анкета 5. Евалуација рада библиотеке и техничке опремљености Факултета). Студентске анкете показују да су углавном задовољни радом библиотеке и читаонице, мада их користе ретко.

Настава из сваког предмета је покривена уџбеницима и помоћним уџбеницима који су унапред познати и објављени. Сваки уџбеник подлеже рецензији који на унапред прописаном формулару даје најмање два рецензента пре издавања, уз обавезно учешће екстерних рецензената. На основу извештаја рецензената Наставно-научно веће Факултета одобрава употребу и штампање уџбеника, а што је регулисено Правилником о уџбеницима и Правилником о издавачкој делатности. Издавачка делатност се одвија према унапред утврђеном Годишњем плану издавачке делатности. У послење време, где год је то могуће, препорука је да уџбеници буду у електронској форми. Електронска издања уџбеника су доступна на сајту Факултета и студенти их могу бесплатно преузети.

Факултет студентима обезбеђује неопходне информатичке ресурсе потребне за савладавање наставног градива. Постојећи фундус рачунара се континуирано допуњује како у погледу броја, тако и у виду техничких побољшања. Мрежна инфраструктура постављена је 2009. године (мрежни каблови, централно чвориште, бежични приступ), чиме су створени услови за унапређивање рачунарских капацитета. Обезбеђен је бежични приступ интернету путем eduroam сервиса из свих делова зграде Факултета, као и неометан рад електронских сервиса Факултета. Сви рачунари су умрежени и са сваког је омогућен приступ интернету.

Студентима и запосленима су обезбеђени онлайн сервиси. Студенстки сервис свим студентима омогућава евидентију положених испита, електронске пријаве испита и приступ другим важним сервисним информацијама. Студентској служби је истим овим информационим системом омогућено праћење студената од уписа до завршетка студија. Запосленом наставном особљу Факултета је доступан сервис за евидентију оцена, испитних пријава и других наставних активности.

На пословима информационог система ангажован је један извршилац са високим образовањем, који одржава рачунарску опрему.

Амфитеатар и све учионице за извођење наставе опремљени су неопходним аудио-визуелним средствима за извођење савремене наставе. На свим рачунарима користе се лиценцирани рачунарски програми. Рачунарска и комуникациона инфраструктура и опрема редовно се одржавају и осавремењавају.

6) Процена испуњености стандарда 9 (SWOT анализа)

S – Предности

1. Поседовање акта о издавачкој делатности и уџбеницима ++
2. Добра покрivenост предмета уџбеницима ++
3. Све просторије факултета су опремљене неопходним информатичким ресурсима ++

- 4. Добро опремљене рачунарске учионице, савремена мрежна инфраструктура +++
- 5. Брз приступ интернету преко универзитетске мреже +++
- 6. Доступност савремених база података +++
- 7. Покретање издавања електронских уџбеника +++
- 8. Бесплатно доступни електронски уџбеници на сајту Факултета +++

W – Слабости

- 1. Недостатак уџбеника из поједињих предмета +++
- 2. Мали број дигиталних уџбеника ++
- 3. Ниско инвестирање (из сопствених прихода) у издавачку делатност Факултета ++
- 4. Слабо улагање у одржавање и обнављање рачунарске инфраструктуре ++

O – Могућности

- 1. Развој система издавања електронских публикација ++
- 2. Приступ ресурсима Европске уније ++

T – Опасности

- 1. Недостатак финансијских средстава ++
- 2. Негативна кадровска политика у јавном сектору
- 3. Велики број непродатих уџбеника на лагеру +++

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

У циљу унапређења квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса потребно је:

- 1. Периодично спроводити евалуацију квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса.
- 2. Подстицати публиковање уџбеника у електронском облику и омогућити студентима да бесплатно добијају такве уџбенике.
- 3. Адекватно подстицати наставно особље на издавачку делатност.
- 4. Подстицати професоре и асистенте да унапређују квалитет и ажурирају уџбенике у складу са развојем науке.
- 5. Оснаживање кадровског потенцијала библиотеке.

Показатељи и прилози за стандард 9:

Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

Табела 9.2. Попис информатичких ресурса

Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима

- a. Правилник о уџбеницима Природно-математичког факултета у Новом Саду
- b. Правилник о издавачкој делатности Природно-математичког факултета у Новом Саду
- c. Правилник о раду библиотека на Универзитету у Новом Саду Природно-математичком факултету

Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 10

Статутом Природно-математичког факултета је прецизно дефинисана надлежност и одговорност органа управљања и органа пословођења факултета (чланови 34. и 37. Статута). Осим органа управљања и органа пословођења, Природно-математички факултет има стручне органе и студентски парламент. Стручни органи Факултета су Наставно-научно веће Факултета, Већа департмана, Изборна веће департмана и Веће одсека. Обезбеђење квалитета управљања Природно-математичким факултетом постиже се, између остalog, захваљујући прецизно утврђеним надлежностима и одговорностима органа Факултета и јединица за ненаставну подршку. Помоћни орган декана је Колегијум. Помоћни органи Савета и Наставно-научног већа Факултета су сталне и повремене Комисије, образоване одлуком Савета, Већа и декана Факултета ради разматрања, праћења и утврђивања предлога по питањима из делокруга пословања (Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета на факултету, Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе, Комисија за упис, Комисија за докторске студије, Комисија за набавк и поправку опреме, и др.).

Орган управљања на Факултету је Савет. Савет Факултета има 27 чланова и његова надлежност је дефинисана Статутом факултета.

Орган пословођења Факултета је декан. Декан руководи радом Факултета, а у томе му помаже четири продекана: Продекан за наставу, Продекан за докторске студије, акредитацију и обезбеђење квалитета, Продекан за финансије и организацију и Продекан за науку, међународну сарадњу и развој, као и једног продекана студента. Продекани обављају послове из области за које су изабрани, помажу декану у раду и обављају и друге послове одређене Статутом, другим актима Факултета или послове поверене од стране декана.

Студентски парламент је орган преко кога студенти остварају своја права и штите своје интересе на Факултету. Овлашћења и одговорности Студентског парламента дефинисани су Статутом Факултета.

У оквиру Деканата организоване су заједничке стручне службе ради обављања делатности или појединачних стручних послова из своје надлежности у складу са општим актом о организацији и систематизацији послова, којим се прописују радна места, врста и степен стручне спреме, потребна знања, број извршилаца и други услови. Стручне службе су: Служба за студентске послове, Служба општих послова, Служба финансијско-рачуноводствених послова, Служба за међународну сарадњу). У оквиру стручних служби обезбеђује се обављање послова који су неопходни за остваривање интегративних функција Факултета заснованих на заједничким процедурама извршења пословних процеса, односно стандардним процедурама и правилима које одреди Факултет. Библиотечку делатност за потребе Факултета обављају библиотеке у саставу свих департмана и централна читаоница. У извођење радних процеса и научно-истраживачког рада поред наставника, сарадника и истраживача укључене су и стручне особе других профиле као ненаставно особље (лаборанти, стручни сарадници, техничка подршка, програмери, библиотекари...).

У оквиру Факултета постоје и два центра изузетних вредности: Центар изузетних вредности за математичка истраживања нелинеарних феномена и Центар за репродуктивну ендокринологију и сигнализацију.

Организациону структуру Факултета чине департмани, одсеки, катедре, лабораторије, радионице, центри, стручне службе и библиотеке. Актом о организацији рад Факултета организован је на пет департмана: Департман за биологију и екологију, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Департман за математику и информатику, Департман за физику, Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине. Сваки од департмана има оперативне надлежности у оквиру Факултета и своје органе: Наставно-научно веће департмана, Изборно веће департмана, директора и помоћнике директора. Рад Већа департмана, Изборног већа департмана и свих катедри регулисан је пословником о раду сваког од њих.

Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине чине седам катедри: Катедра за аналитичку

хемију, Катедра за биохемију и хемију природних производа, Катедра за општу и неорганску хемију, Катедра за органску хемију, Катедра за физичку хемију, Катедра за хемијско образовање и методику наставе хемије и Катедра за хемијску технологију и заштиту животне средине. На катедрама је организован већи број лабораторија (од којих издвајамо две лабораторије за давање услуга и експертизу: "Лабораторију за хемијска испитивања животне средине "др Милена Далмација"" и "Лабораторију за фотохемијска и биохемијска истраживања" (ЛАФИБ)) и једна центар - Центар за истраживања биолошки активних молекула – СиВАМ.

Број, врста, формирање нових и укидање постојећих организационих јединица дефинишу се Статутом и општим актима Факултета. Одлуком о образовању организационих јединица утврђују се послови, овлашћења, унутрашња организација, начин рада, управљање, обављање стручно-административних и других послова организационе јединице.

Рад управљачког и ненаставног особља Факултета систематски се прати и оцењује, како путем анкета које попуњавају студенти, тако и путем анкета које попуњавају запослени на Факултету. Самовредновање процеса управљања се врши попуњавањем Анкете 8. - Евалуација процеса управљања од стране радника Факултета и Анкете 9. - Евалуација процеса управљања од стране студената. Самовредновање рада библиотеке и техничке опремљености служби од стране студената врши се попуњавањем Анкете 5. - Евалуација рада библиотеке и техничке опремљености Факултета, а самовредновање рада Студентске службе попуњавањем Анкете 4. - Евалуација рада Студентске службе. О резултатима самовредновања руководство дискутује на колегијумима, посебно се анализирају неправилности и проблеми на које су анкетирани указали и изналазе се решења за њихово отклањање. Управо иницирано притужбама студената на рад Студентске службе, велике гужве приликом пријаве испита или овере семестра, приступило се увођењу система електронске пријаве испита и електронске овере семестра. Уследио је прелазак на низ електронских сервиса, што је знатно олакшало и убрзalo рад Студентске службе, смањило гужве и повећало задовољство студената. Такође, на иницијативу студената, кориговано је радно време библиотека и дефинисани су услови коришћења читаоница.

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђени су Правилником о раду. Факултет је обезбедио квалитетан ненаставни кадар, међутим број запослених у стручним службама није адекватан. Због ступања на снагу забране запошљавања, као и лимитирања броја запослених, није могуће повећати број запослених у службама у којима за то постоји реална потреба. Број и квалитет запослених у структурима ненаставне подршке процењују се на основу стандарда за акредитацију.

Ненаставном особљу обезбеђена је могућност образовања и усавршавања на професионалном плану. Спроводи се континуирана едукација запослених из области прописа који се односе на њихов рад. Запослени редовно учествују у раду стручних форума и посећују семинаре и саветовања. Због честе измене прописа и закона, нарочито често за додатним едукацијама и обукама имају потребе запослени који се баве рачуноводственим, правним и пословима везаним за јавне набавке. Могућности усавршавања додатно су повећане увођењем међународних програма размене за ненаставно особље, финансираних из међународних фондова. Сматрамо да ова опција за сада није доволно искоришћена, и да је треба више промовисати међу запосленима.

Анкете којима се евалуира процес управљања показују да су, већ годинама, студенти углавном задовољни стручним службама. Главна примедба се односи на радно време стручби, за које сматрају да је кратко, као и да се дуго чека на издавање дипломе. На Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине додатни проблем је неадекваран механизам благовременог информисања студената, и да се распоред испита по испитним роковима не доноси благовремено.

6) Процена испуњености стандарда 10 (SWOT анализа)

S – Предности

1. Јасно дефинисане надледножности органа управљања, пословођења и стручних органа +++
2. Организациона структура је јасно и логично постављена +++

- 3. Квалитет управљања Факултетом се редовно оцењује +++
- 4. Добра организованост рада стручних служби +++
- 5. Доступно перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља ++

W – Слабости

- 1. Недовољна искоришћеност могућности за усавршавање ненаставног особља ++
- 2. Ограничена финансијска средства за усавршавање запослених ++
- 3. Честе промене прописа и трошење исувише много времена ненаставног особља за усаглашавање начина пословања и докумената Факултета +++

O – Могућности

- 1. Међународни програми размене и усавршавања за ненаставно особље ++
- 2. Приступ ресурсима Европске уније како би се стекао бољи увид у менаџмент високообразовних институција у Европи ++

T – Опасности

- 1. Забрана запошљавања ненаставног особља +++
- 2. Праћење честих промена прописа и њихово тумачење +++
- 3. Смањена мотивисаност за обављање послова и радних задатака ++

и) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10

У циљу унапређења квалитета управљања високошколском установом и квалитета ненаставне подршке потребно је:

- 1. Константно упознавање ненаставног кадра са стандардима квалитета и интегрисаним системом управљања квалитетом и њиховој примени на Факултету.
- 2. Јачање програма за стално усавршавање и образовање ненаставног особља.
- 3. Рад на успостављању строжег система одговорности према раду и јачег надзора рада стручних служби.
- 4. Јачање транспарентности управљачких одлука и информација од стране управе и стручних служби ка студентима
- 5. Већа промоција места и улоге Студентског парламента.

Показатељи и прилози за стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе

- a. Акт о организацији Природно-математичког факултета у Новом Саду

Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

- a. Анализа резултата анкете о службама за 2019/20
- b. Анализа резултата анкете о службама за 2018/19
- c. Анализа резултата анкете о службама за 2017/18

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

a) Опис стања, анализа и процена стандарда 11

Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду поседује зграду са три ламеле (на адреси Трг Доситеја Обрадовића 2, 3 и 4 у Новом Саду) укупне површине од 23.076 м². Факултет располаже простором који је довољан за реализацију свих акредитованих студијских програма на свим нивоима студија. Зграда има 6 амфитеатара укупне површине 839 м² са укупно 920 места, 19 слушаоница и учионица укупне површине 1.194 м² са укупно 742 места, 123 специјализоване лабораторије, 9 рачунарских учионица са укупно 217 радних места, просторије за библиотекаре са читаоницама, 123 наставна кабинета, као и просторије за деканат, рачуноводство, студентску службу, салу за седнице итд.

На Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине постоје адекватни просторни капацитети: учионице, лабораторије, кабинети, библиотека и др. Само површина лабораторија које се користе за наставу на Департману за хемију, биохемију и заштиту животне средине је преко 1.000 м² и оне имају скоро 250 радних места. За потребе извођења наставе на студијском програму МАС - Биохемија на располагању су сви просторни и материјални капацитети департмана.

Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине располаже релативно добром и савременом опремом за квалитетно извођење наставног процеса, као и за потребе научно-истраживачког рада. Свим запосленим наставницима, сарадницима и студентима обезбеђен је неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационој технологији. Сваки наставник и сарадник на свом радном месту има обезбеђен приступ академској мрежи. Преко академске мреже кроз систем KOBSON-а, доступни су најновији електронски часописи пакета неопходни за научно-истраживачки рад. Лабораторије за извођење експерименталних вежби су опремљене неопходним лабораторијским посуђем и хемикалијама. Део опреме факултета спада у капиталну опрему, док део опреме спада у опрему средње или мање вредности. Континуирано се ради на одржавању постојеће опреме, побољшању постојеће опреме и набавци нове опреме. Запослени имају могућност да преко међународних или националних пројекта и конкурса набаве нову опрему и на тај начин осавремене рад у својим лабораторијама. У Табелама 11.2. дати су спискови опреме коју Факултет поседује, а посебно је приказан списак капиталне опреме у власништву Факултета која се користи у настави и научноистраживачком раду.

У свим учионицама на располагању је компјутер са инсталираним video beam-ом. Поред тога, у склопу Факултета постоји фотокопирница и скриптарница, које су такође доступне студентима.

б) Процена испуњености стандарда 11 (SWOT анализа)**S – Предности**

1. Наменски пројектована зграда ++
2. Усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената ++
3. Солидно опремљене студентске лабораторије ++
4. Развојност савремене капиталне опреме ++
5. Добра рачунарска инфраструктура +++
6. Стално улагање у нову опрему и адаптацију зграде +++

W – Слабости

1. Расположиви простор на граници испуњености захтева за високошколске институције ++

2. Не постоји ефикасан механизам управљања и расподеле простора унутар факултета и департмана ++
3. Недефинисан начин коришћења опреме са других катедри и/или пројектата +++
4. Дотрајалост инсталација и објекта у целини +++
5. Високи трошкови одржавања зграде ++
6. Ниска енергетска ефикасност зграде ++

O – Могућности

1. Приступ међународним фондовима за набавку опреме и реконструкцију простора ++
2. Больје искоришћење простора +++
3. Побољшање системског плана одржавање опреме +++

T – Опасности

1. Недостатак финансијских средстава, политичка и економска нестабилност ++
2. Високи издаци и потешкоће у одржавању капиталне опреме +++

Ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

У циљу унапређења квалитета простора и опреме потребно је:

1. Да сви запослени и студенти са највећом пажњом користе постојећи простор и опрему на којој раде и на тај начин јој продуже радни век.
2. Пратити ефективно коришћење свих постојећих просторних ентитета Факултета, као и искоришћеност опреме.
3. Плански, према приоритетима, вршити обнављање лабораторијске и друге опреме.
4. Константно радити на иновирању лабораторијске и рачунарске опреме, као и на повећању расположивог простора.
5. Већу пажњу посветити енергетској ефикасности зграде, како би се смањили трошкови њеног одржавања.

Показатељи и прилози за стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објекта (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 13

Статутом Факултета, Стратегијом обезбеђења квалитета и Правилником о самовредновању студија, педагошког рада наставника и услова рада гарантовано је учешће студената у спровођењу стратегије, стандарда и процеса обезбеђења квалитета. Активна улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се радом Студентског парламента, студентских организација, студентских представника у

органима и стручним телима Факултета кроз своје изабране представнике у факултетским органима, као што су:

- Савету факултета - четири представника студенског парламента Факултета,
- Наставно научном већу Факултета - шест представника студената,
- Наставно научном већу Департмана - један представник студената
- у раду органа за обезбеђење квалитета (Одбор за квалитет и самовредновање, Комисија за оцену квалитета), као и
- у другим телима као што је Дисциплинска комисија.

Учешћем у раду тела и органа Факултета студенти дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета.

Студенти не само што директно учествују у готово свим активностима самовредновања и унапређења квалитета, преко својих представника, већ имају и могућност самосталног деловања преко Студентског парламента. Студентски парламент одржава седнице на којима се расправља о студентским питањима. Студентски парламент делегира представнике студената у телима и органима Факултета и стара се о заштити и интересима права студената. Факултет се стара и о обезбеђивању услова за рад студентских организација и финансијски помаже њихове активности.

Осим посредног учествовања у процесу самовредновања, преко својих представника, студенти обезбеђују и повратну информацију о квалитету поједињих сегмената који су предмет самовредновања путем студентских анкета. Анкете се периодично спроводе, анонимне су и имају за циљ да испитају ставове и мишљења студената у вези са обезбеђењем квалитета (укључујући мере за побољшања квалитета) оцењивање квалитета студијских програма, наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника, сарадника и услова рада, као и факултетских служби. Резултати анкете се укључују у укупну оцену самовредновања квалитета рада. Тиме је у пуној мери обезбеђено укључивање студената у процес праћења, контроле, унапређивања и обезбеђења квалитета. У Прилогу 13.1 пружени су докази о учешћу студената у раду тела Факултета која се баве квалитетом. Приказане су и све анкете које попуњавају студенти у току процеса евалуације.

6) Процена испуњености стандарда 13 (SWOT анализа)

S – Предности

1. Активно учешће студената у органима и стручним телима Факултета и у раду органа за обезбеђење квалитета ++
2. Квалитетан и разрађен систем анонимног електронског анкетирања +++
3. Учешће студената у самовредновању и провери квалитета даје реалнију слику квалитета Факултета ++
4. Оцена рада наставника од стране студената узима се у обзир приликом избора у виша наставничка звања +++

W – Слабости

1. Недовољна мотивисаност и незаинтересованост поједињих студената за учешће у процесу евалуације и унапређења квалитета ++
2. Стални захтеви студената за увођењем олакшица у процесу студирања, у смислу повећања броја испитних рокова, лакшег уписа године, залагање за снижавање критеријума и лакшу пролазност, што не доприноси повећању квалитета +++

O – Могућности

1. Добра сарадња са свршеним студентима и добијање повратних информација може повољно утицати на унапређење квалитета наставних планова ++

T – Опасности

1. Пирамidalan начин делегирања студената онемогућава појединца да буде директно укључен у све процесе самовредновања и оцене квалитета ++
2. Недовољна мотивисаност и незаинтересованост студената за квалитетно учешће у процесу

евалуације и унапређења квалитета може изазвати искривљену слику о квалитету +

ц) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13

Факултет обезбеђује учешће студената у процесу праћења, контроле, обезбеђења и унапређења квалитета, чиме је испуњен стандард 13. У наредном периоду Факултет ће настојати да још више мотивише студенте за објективно вредновање квалитета и да повећа интересовање студената за процес интерне контроле квалитета. Осим тога, Факултет ће радити на повећању свести и знања студената о систему обезбеђења квалитета и потреби да својим предлозима и сугестијама они допринесу даљем унапређивању квалитета. Факултет ће наставити да развија и унапређује систем обезбеђења квалитета уз пуну укљученост студената, студентских организација и Студентског парламента.

Показатељи и прилози за стандард 13:

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

- а. Одлука о именовању председника студентског парламента
- б. Одлука о именовању студента продекана
- ц. Одлука о именовању студената за чланове Већа Департмана
- д. Одлука о именовању студената у Наставо-научно веће ПМФ
- е. Одлука о именовању студената у Савет ПМФ
- ф. Одлука о именовању студента за члана дисциплинске комисије
- г. Одлука о именовању студента за члана етичке комисије ПМФ
- и. Одлука о именовању студента за члана Комисије за оцену квалитета ПМФ

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 14

Систематско праћење и периодична провера квалитета на студијском програму МАС - Биохемија су обавезне активности које се спроводе на Природно-математичком факултету у Новом Саду. Усвајањем Стратегије обезбеђења квалитета, Правилника о раду Одбора за квалитет и самовредновање, Правилника о систематском праћењу и оцењивању обима и квалитета истраживачког рада, као и Правилника о самовредновању студија, педагошког рада наставника и услова рада обезбеђени су институционални оквири за систематско праћење, контролу, обезбеђење и унапређивање квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

На факултету постоји инфраструктура и сви потребни услови за редовно, систематско прикупљање и обраду података који су неопходни за праћење квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. У праћење и проверу квалитета укључени су сви субјекти на које се процес односи и сва подручја активности које се на Факултету реализују, са акцентом на наставне и научно-истраживачке активности. Прецизиране су процедуре за проверу и оцену квалитета, у циљу остваривања што вишег нивоа квалитета. Усвојене су три процедуре које се тичу самовредновања наставног процеса и истраживачког рада. Кључну улогу у реализацији и континуираном праћењу овог процеса имају Одбор за квалитет и самовредновање, Комисија за оцену квалитета и Комисија за оцену квалитета истраживачког рада, као и продекан за докторске студије, акредитацију и обезбеђење квалитета. Инфраструктурну подршку овом тиму пружа и Лабораторија за развој информационих система, која је кључни партнер у обезбеђивању електронске подршке. Сви поступци самовредновања и анкетирања студената и запослених обављају се електронским путем, по уходаном систему, по унапред утврђеној периодизи. Постојање различитих електронских сервиса знатно олакшава цео поступак.

Редовна периодична провера нивоа квалитета предвиђена је одговарајућим правилницима. Према календару који се усваја сваке године и у складу са Правилником о самовредновању студија, педагошког

рада наставника и услова рада, у сваком семестру спроводи се анкетирање студената, којим је обухваћена евалуација наставног процеса. Евалуација рада студентске службе, библиотеке и техничке опремљености Факултета, евалуација процеса управљања од стране студената и евалуација процеса управљања од стране радника Факултета спроводе се сваке две године. Евалуација студијских програма врши се сваке три године. Евалуација научно-истраживачког рада, као и услова научно-истраживачког рада спроводи се сваке године, у складу са Правилником о систематском праћењу и оцењивању обима и квалитета истраживачког рада.

Факултет обезбеђује повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних и мастер студената, добијајући их од представника Националне службе за запошљавање и својих свршених студената. Осим тога, Факултет обезбеђује податке који су неопходни за упоређивање са другим високошколским установама и разменује информације са установама које остварују добре резултате у истраживању и едукацији, у виду научне сарадње и размене студената и наставног особља. У току процеса акредитације студијских програма испуњавамо обавезу да је нови програм упоредив са најмање три програма који се реализују у европским земљама. Наставницима, сарадницима и студентима омогућавамо учешће у Erasmus+ програмима размене, што је свакако прилика за размену искустава и унапређење квалитета наставног и научног рада по европским стандардима. Академска мобилност на свим нивоима (студенти, наставници, административно и техничко особље) је већ препозната као елемент квалитета и фактор који утиче на запошљавање, те се у складу с тим и стратегија Факултета заснива на актуелној стратегији „Мобилност за боље учење“ (Mobility for better learning, Mobility strategy 2020 for the European Higher Education Area (EHEA).

Факултет указује на принцип јавности у раду у оквиру систематског праћења, континуираног унапређења и периодичне провере квалитета, упознајући наставнике, сараднике, ненаставно особље, студенте и јавност са системом обезбеђења квалитета. Извештаји о резултатима спроведених анкета и извештаји о успеху студената разматрају се на седницама одговарајућих комисија, Одбора за квалитет и самовредновање и Наставно-научног већа Факултета. Годишњи извештај о раду Одбора за квалитет и самовредновање, Комисије за оцену квалитета и Комисије за оцену квалитета истраживачког рада, предмет су разматрања на седницама Наставно-научног већа Факултета. Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета доступни су јавности на интернет страници Факултета <https://www.pmf.uns.ac.rs/o-nama/dokumenti/>, док су Политика квалитета, Стратегија обезбеђења квалитета, Акциони план реализације Стратегије обезбеђења квалитета и календар спровођења анкета доступни на интернет страници <https://www.pmf.uns.ac.rs/o-nama/dokumenti/> под Квалитет.

6) Процена испуњености стандарда 14 (SWOT анализа)

S - Предности

1. Факултет континуирано реализује процес обезбеђења и унапређења квалитета ++
2. Факултет је обезбедио инфраструктуру и све потребне услове за редовно систематско праћење и обезбеђење квалитета +++
3. Иновирана стратегија обезбеђења квалитета Факултета и усаглашена са стратегијом обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских институција у земљи и иностранству ++
4. Уведене и детаљно описане процедуре за самовредновање ++
5. Факултет добија повратне информације о квалитету стечених компетенција мастер студената од својих свршених студената. ++
6. Процес прикупљања података о квалитету спроводи се периодично према календару и у складу са одговарајућим правилницима +++
7. Збирни резултати анкета јавно су доступни на интернет страници Факултета ++

W - Слабости

1. Нередовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних и мастер

студената од стране послодаваца и других одговарајућих организација ++

O - Могућности

1. Усаглашавање са стратегијама обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских установа у иностранству ++
2. Мотивисање запослених и студената за учешће у програмима размене ++
3. Интернационализација Факултета ++

T - Опасности

1. Недовољна заинтересованост студената да учествују у процесу евалуације и унапређења квалитета++

ii) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14

Факултет у потпуности испуњава стандард 14. Факултет ће континуирано пратити функционисање система обезбеђења квалитета и вршиће потребне иновације које се односе на методе прикупљања и обраде података (автоматски начин уноса података, електронско анкетирање). Факултет ће реализовати анкетирање послодаваца које се односи на евалуацију стечених компетенција дипломираних и мастер студената и радиће на интензивнијем усаглашавању са стратегијама обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских установа у иностранству. Уколико буде потребно Факултет ће спровести поступак едукације запослених и студената у области обезбеђења квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 14:

Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.

Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета <https://www.pmf.uns.ac.rs/ona-nama/dokumenti/>

Политика квалитета <https://www.pmf.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2019/12/1Politika-obezbedjenja-kvaliteta-PMF-2019-final>

Стратегија обезбеђења квалитета и Акциони план реализације Стратегије обезбеђења квалитета <https://www.pmf.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2019/12/3Strategija-obezbedjenja-kvaliteta.pdf>

Извештај о самовредновању <https://www.pmf.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2019/12/8Izvestaj-o-samovrednovanju-PMF-UNS-2018.pdf>

Резултати анкета и оцене наставника и сарадника од стране студената <https://www.pmf.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2021/04/>